

Ковальова Т.О.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

НАВЧАННІ КУРСАНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З УРАХУВАННЯМ ПРОБЛЕМИ ПРОЯВУ ЕМОЦІЙНОСТІ У МОВЛЕННІ

Працівники правоохоронних органів постійно спілкуються з цивільним населенням, яке під час розмови може висловлюватись досить емоційно. Для того щоб уникнути конфліктних ситуацій, необхідно, щоб майбутні правоохоронці не тільки могли вільно спілкуватися іноземною мовою, але й розуміли саме проблему вираження емоцій у мовленні, механізми їх виникнення й розвитку. Оскільки конфліктні ситуації зазвичай характеризуються проявом негативних емоцій, таких як гнів, презирство, огида, страх та ін., через те, що саме вони призводять до агресії та насильства [2], необхідно ознайомити курсантів з основними маркерами вираження цих емоцій у мовленні.

Засоби вербалізації емоцій належать різним рівням мови. Лексичний рівень вираження емоцій є одним з ключових. В принципі, в певних контекстах кожне слово може стати носієм емоційного "заряду". Ми розуміємо емоційно забарвлену лексику, як слова, що мають емотивність - тобто слугують для передачі емоційного стану мовця і мають певну впливову силу на слухача [1].

Емоційно забарвлену лексику можна розглядати в трьох ракурсах: 1) морфологічному, 2) лексико-семантичному і 3) стилістичному:

- лексика, що містить суфікси суб'єктивної оцінки (fatty, sleepy) і негативні префікси (il-, im-, in-, ir-, un-, dis-), а також лексика, утворена шляхом словоскладення;

- лексика, що називає емоції (hate, shame); емоційно-оцінна лексика (hated, mad, ashamed, shameful, fool, wretch); вигук (Ah!);

- лайливі слова, божба (damn, devil, hell, ass, dammit God, Lord).

Крім емоційно забарвленої лексики для вираження емоцій використовуються особливі інтонації й наголос (фонетичний рівень); оклична структура речення є основним проявом емотивності на синтаксичному рівні:

“What an idiot you are!”

Існують також певні синтаксичні конструкції, які передають емотивність в мові:

- номінативні речення, що мають як оповідну, так і окличну структуру. Найбільш типовими моделями номінативних речень в англійській мові є: K, N. pl., Adj. N..N. of N; What (Adj.) N.; Some N.; Such (Adj.) N.; The (this, that, these, those) N.

- Еліптичні речення;

- Незакінчені речення;

- Переривчаста структура речення;

- Інверсія окремих членів речення: “A furious man is Dick!”

- наявність усіляких повторів (простого контактного, розширеного і т.і.): “You didn’t try - you didn’t - I was a fool - I won’t believe he could - he ever could!”

- Крім того, емоції можуть виражатися і у непрямий спосіб:

- риторичними питаннями:

- “Who’s gonna stop me, baby? You?”

- питальними конструкціями з What / who / when / which / howз маркерами емотивності і питаннями-перепитуваннями, що не вимагають відповіді:

- “All this time you’ve kept me at arm’s length - ”
- “I’ve kept you -?”[1]

На виникнення емоцій великий вплив мають минулий досвід людини і оцінка нею ситуації, яку вона переживає, з позиції актуальних для неї інтересів і потреб. Для аналізу вербалізації негативних емоцій в англomовному дискурсі не менш важливим є те, наскільки коректно людина здатна інтерпретувати емоції в іншомовній культурі.

Обов’язково потрібно звертати увагу курсантів на норми прояву емоцій в мовленні, а не тільки навчати їх іноземної мови.

Якщо курсанти будуть обізнаними з основними маркерами емотивності на фонетичному, морфологічному, лексичному та синтаксичному рівнях англійської мови, то вони будуть розсудливіше використовувати емоційно забарвлену лексику та інші маркери емотивності, щоб не спровокувати слухача на агресивні дії; вони будуть з обережністю вербально проявляти власні емоції, знаючи, що емотивне висловлення може викликати емоцію у відповідь; вони також зможуть з легкістю зрозуміти емоційний стан свого співрозмовника та попередити виникнення або поглиблення конфліктної ситуації, що, безумовно, спростить їм виконання їх професійних обов’язків.

Список використаних джерел

1. Быценко Т.А. Историческая динамика экспрессивов негативной эмоциональности в английском дискурсе XVI-XXвв. [Текст]: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. заш. 22.04.04 : утвержд. 30.06.04 / Быценко Татьяна Александровна. - Х., 2003. - 210 с.

2. Изард К.Е. Психология эмоций / Кэррол Э. Изард; [пер. с англ. А. Татлыбаева]. — СПб.; М.; Х.; Минск : Питер, 2002. — 460 с.